

In 2015 keurden de Verenigde Naties de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling goed, die zeventien doelstellingen omvat die ook lokaal een vertaling kunnen krijgen. Kinderopvang kan eveneens haar steentje bijdragen. Zo verwijst de Agenda 2030 naar het belang van voorschoolse zorg en opvoeding. Werk maken van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen kan ook met kleine ingrepen. De zevende doelstelling zet in op toegang tot betaalbare, betrouwbare en duurzame energie voor iedereen, maar ook op efficiënter gebruik van energie. Zorgvoorzieningen zoals kinderopvang zijn energievervlinders. Kan het ook daar efficiënter? Goed voor het milieu en voor de gemeentekas.

ANN LOBIJN IS VVSG-STAFMEDEWERKER KINDEROPVANG

Energie efficiënter gebruiken, **kinderopvang neemt voortouw**

Op 12 januari 2017 ondertekende minister Jo Vandeurzen dertien klimaatsengagementen, samen met het VEB, het Vlaamse energiebedrijf dat de Vlaamse overheid energie moet doen besparen, en de koepels zoals de VVSG. De zorgsector streeft in deze engagementen naar een jaarlijkse energiebesparing van 2,09% tussen 2017-2030. Om dit te bereiken kan er voor gebouwen in de zorgsector een energieprestatiediagnose op maat gebeuren voor een dynamisch investeringsplan.

Concrete energiebesparende maatregelen

Sindsdien kregen 32 kinderopvangvoorzieningen een energieprestatiediagnose met tal van suggesties om energie te besparen. Als ze al deze maatregelen uitvoeren, kunnen ze samen 8303 ton CO₂ per jaar besparen. De totale geschatte energiekostenbesparing voor de kinderopvangvoorzieningen bedraagt 1,8 miljoen euro per jaar. 'Een van de eenvoudigste maatregelen om energie te besparen is *relam-*

ping,' vertelt Toon De Nyn, projectleider energie-efficiëntie bij VEB. 'Simpelweg door gloei- of halogeenlampen te vervangen door de energiezuinigere ledlampen. Maar uit de energiescan bleek ook wel kortetermijnwinst te boeken via *relighting*: hierbij worden zowel de lampen als de armaturen vervangen. Op basis van de behoeften en inrichting van het gebouw bepaal je hoeveel en waar er lampen moeten hangen. Minder armaturen, op een andere manier en plaats opgehangen, nieuwe armaturen die minder verbruiken en dat gecombineerd met zuinigere ledlampen geven een pak energiewinst.' Drie andere energiebesparende maatregelen met een relatief korte terugverdientijd zijn isolatie van leidingen, installatie van zonnepanelen en regeltechnische aanpassingen aan de verwarming. 'We stellen vast dat verwarmingsleidingen vaak onvoldoende of onvolledig geïsoleerd zijn. Zo verlies je natuurlijk warmte en dat kost energie. De prijs van goede isolatie rond ketel, collector en verwarmingselement verdient je al snel

terug.' Ook de installatie van zonnepanelen om het eigen elektrisch verbruik af te dekken is vandaag aangewezen bij kleinere PV-installaties, volgens Toon De Nyn. Uiteraard hangt dit af van de geschiktheid van het dak voor zonnepanelen, maar de gemiddelde terugverdientijd van een gemiddelde PV-installatie bedraagt nu negen jaar. 'In sommige kinderopvangvoorzieningen leverden ook allerlei aanpassingen aan de verwarming een fikse besparing op de energiefactuur op: thermostatische kranen of buitenvoelers optimaliseren het verbruik, zonder dat het comfort erop achteruitgaat.' Na de opmaak van een uitvoeringsplan moeten de voorzieningen de maatregelen ook daadwerkelijk uitvoeren. Voorzieningen die een energiescan hebben laten uitvoeren, kunnen doorlopend ondersteuning van het klimaatfonds vragen via het Terra-platform. Het VEB heeft voor alle energiebesparende maatregelen raamovereenkomsten in uitvoering waarvan de voorzieningen gebruik kunnen maken. Zo kunnen die zich

concentreren op de kinderopvang en neemt het VEB het duurzaam energiebeheer voor zijn rekening.

Wiegelied: energieneutraal gebouw

In een bestaand gebouw kun je aan energie-efficiëntie werken, maar helemaal mooi wordt het als je een nieuw kinderdagverblijf kunt bouwen. Sinds in september 2018 het Oostendse kinderdagverblijf Wiegelied de deuren van zijn nieuwe thuis opende, kunnen er 72 kinderen terecht in het bio-ecologische en klimaatneutrale gebouw. Er is gebruik gemaakt van strobalembouw. Uiteraard riep dat vragen en twijfels op. Hoe zit het met ongedierte? En vooral, is deze techniek wel brandveilig? Door de compressie van stro en leem aan de binnen- en buitenkant heeft het gebouw net een grotere brandweerstand dan bij gebruik van andere materialen. En vooral de positieve akoestische eigenschappen van het gebouw hebben iedereen overtuigd. Er wordt flink bespaard op de verwarmingsfactuur. ‘De vloerverwarming is niet alleen gezellig, ze

verlaagt de energiekosten ook. Bij gewone verwarming moet het water op een veel hogere temperatuur verwarmd worden dan bij vloerverwarming. Bovendien wordt bij vloerverwarming de ruimte vanaf beneden verwarmd, in tegenstelling tot bij een gewone radiator die een stuk boven de grond staat en eerst zijn warmte naar boven afgeeft. Met vloerverwarming heb je minder warmteverlies. Vloerverwarming biedt ook een betere warmtespreiding, vooral bij grotere oppervlakten,’ zegt Fenella Storms, pedagogisch coach in de stad Oostende. Qua verlichting is gekozen voor

energiezuinige led. Deze lampen geven minder warmte af, waardoor de energie beter gebruikt wordt om effectief te verlichten. Led-lampen gaan ook veel langer mee dan gloeilampen en spaarlampen, wat ook nog eens vriendelijker is voor het milieu. Verder is er in elke leefgroep een lichtcatcher aangebracht. Dit is een koepel waarin een spiegel geïntegreerd is die meedraait met de zon – dit werkt op zonne-energie –, zodat er altijd een optimale lichtinval is. Ook in de centrale gang, die dienst doet als polyvalente ruimte, zijn er lichtcatchers. ■

Het VEB heeft voor alle energiebesparende maatregelen in uitvoering waarvan de voorzieningen gebruik kunnen maken. Zo kunnen die zich concentreren op de kinderopvang en neemt het VEB het duurzaam energiebeheer voor zijn rekening.